

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาการรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา จากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือแม่บ้านที่อาศัยในเขตตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป อ่านออกเขียนได้ จำนวน 324 คน จากจำนวนครัวเรือนในเขตตำบลน้ำแพร่ทั้งหมด 1,695 ครัวเรือน โดยเลือกตัวอย่างแม่บ้าน 1 คน ต่อ 1 ครัวเรือน ระยะเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 นำเข้าข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window 12.0 แสดงผลเป็นสถิติพรรณนา ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ One – Way ANOVA

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 92.3 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.0 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 51.5 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 64.5 มีรายได้พอใช้หรือไม่เป็นหนี้ ร้อยละ 52.1 กลุ่มตัวอย่างอยู่ในครอบครัวขนาดเล็กคือมีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 1-3 คน ร้อยละ 46.6 ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกที่ได้รับเป็นประจำได้แก่ แหล่งข้อมูลจากโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 35.5 32.4 และ 23.8 ตามลำดับ

ข้อมูลด้านประเภท ปริมาณ และการกำจัดขยะพลาสติกที่เกิดจากครัวเรือน

ผลการศึกษา พบว่าครัวเรือนมีขยะแต่ละชนิดมากที่สุด ในรอบ 1 สัปดาห์ ได้แก่ ถุงพลาสติกหรือพลาสติกในรูปแบบอื่นๆ ร้อยละ 52.5 รองลงมา ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ และกระดาษหนังสือพิมพ์หรือเศษกระดาษร้อยละ 45.4 และ 25.6 ตามลำดับ และพบว่าขยะพลาสติกที่พบมากที่สุด ได้แก่ขยะพลาสติกประเภทถุงหิ้วพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมา

ได้แก่ขยะพลาสติกประเภทถุงเอ็นชนิดใส และ ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำปลา ขวดน้ำมันพืช คิดเป็นร้อยละ 50.9 และ 37.7 ตามลำดับ จากการสำรวจปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดจากครัวเรือน พบว่าได้ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของขยะพลาสติกเฉลี่ย 112.50 กรัม/คน/วัน เมื่อพิจารณาวิธีการกำจัดขยะพลาสติก พบว่าครัวเรือนมีการกำจัดขยะพลาสติกโดยวิธีการเผามากที่สุดร้อยละ 89.8 รองลงมาคือการรวบรวมไว้ขายให้กับคนรับซื้อและการนำกลับมาใช้ซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 83.9 และ 46.3 ตามลำดับ

ข้อมูลด้านการรับรู้ของประชาชนต่อการจัดการขยะพลาสติก

ความรู้เรื่องขยะพลาสติก

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องขยะพลาสติกในระดับปานกลาง (ร้อยละ 71.3) โดยมีคะแนนความรู้เฉลี่ย 23.4 คะแนน คะแนนสูงสุด 30 คะแนน คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และพบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติกสูงกว่าด้านการกำจัดและด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 92.0, 77.0, และ 67.0 ตามลำดับ

ความตระหนักต่อการจัดการขยะพลาสติก

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อการจัดการขยะพลาสติก อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 71.3) โดยมีคะแนนความตระหนักเฉลี่ย 60.9 คะแนน คะแนนสูงสุด 70 คะแนน คะแนนต่ำสุด 42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 และพบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักในด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติกสูงกว่าด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นและด้านการกำจัดของขยะพลาสติก โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 89.3, 86.8 และ 82.7 ตามลำดับ

ด้านความคิดเห็นต่อการจัดการขยะพลาสติก

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะพลาสติกในระดับปานกลาง (ร้อยละ 79.3) โดยมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย 19.1 คะแนน คะแนนสูงสุด 24 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน และพบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นในการกำจัดขยะพลาสติกสูงกว่าด้านปัญหาและผลกระทบและด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.3, 86.0 และ 66.2 ตามลำดับ

การรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติก

การรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกทั้งความรู้ ความตระหนักและความคิดเห็น ทั้งการรับรู้ด้านปัญหาและผลกระทบ ด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกและการกำจัดขยะพลาสติก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกในระดับปานกลาง (ร้อยละ 74.4) โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติกสูงกว่า ด้านการกำจัดขยะพลาสติกและด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก โดยมีคะแนนการรับรู้เฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน ร้อยละ 89.0, 81.8, และ 77.9 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติก

1. การศึกษา พบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.000$)
2. การได้รับข่าวสารด้านการจัดการขยะพลาสติก พบว่าการได้รับข่าวสารผ่านสื่อทางองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและทางหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.030, 0.009, \text{ และ } 0.023$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน ซึ่งหมายถึง ความรู้ ความตระหนัก และความคิดเห็นต่อการจัดการขยะพลาสติก และได้ศึกษา 3 ด้าน คือด้านปัญหา และผลกระทบ ด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะพลาสติกและด้านการกำจัดขยะพลาสติก ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกในระดับปานกลาง (ร้อยละ 74.4) เมื่อพิจารณาคะแนนการรับรู้เป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติก สูงกว่าด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกและการกำจัดขยะพลาสติก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารด้านปัญหาและผลกระทบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเรื่องขยะพลาสติกจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่ได้รับเป็นประจำ ได้แก่แหล่งข้อมูลจากโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จากคณะกรรมการหมู่บ้านและจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือจากประสบการณ์ตรงในวิถีชีวิตแต่ละวันที่มีการนำพลาสติกมาใช้กับชีวิตประจำวันมากขึ้น ทั้งที่พบในสินค้าอุปโภคบริโภคคนานาชนิด และจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าขยะที่เกิดจากครัวเรือนที่พบมากที่สุด ได้แก่ถุงพลาสติกหรือพลาสติกในรูปแบบอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ และกระดาษ หนังสือพิมพ์ เศษกระดาษ คิดเป็นร้อยละ 45.4, และ 25.6 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญต่วน แก้วปิ่นตา (2547) ได้ศึกษาสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนหมู่บ้านรอบเขตเมือง เชียงใหม่ พบว่าครัวเรือนในชุมชนมีการทิ้งขยะพลาสติกร้อยละ 73.6 ขยะเศษกระดาษร้อยละ 18.2 และเศษอาหารร้อยละ 6.4 และจากการศึกษาของสมนึก ชัชวาลย์ (2544) ได้ศึกษาของเสียจากครัวเรือนพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน พบว่าชนิดของมูลฝอยที่ระบายออกจากครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นขยะถุงพลาสติกประเภทต่างๆทั้งถุงใส่อาหาร ถุงห่อหุ้มขนม ถุงพลาสติกใส่ของ เป็นองค์ประกอบถึงร้อยละ 88.0 อีกทั้งขยะพลาสติกยังพบเห็นเกลื่อนในที่สาธารณะ ริมนถนน ในแม่น้ำลำคลอง จึงอาจทำให้ประชาชนมีการรับรู้ด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติกสูงกว่าด้านอื่นๆ อีกทั้งข่าวสารด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกและการกำจัดขยะพลาสติก ส่วนใหญ่มักจะเผยแพร่ในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการของทางราชการ เป็นหนังสือวิชาการที่อยู่ในห้องสมุด เป็นบทความที่เผยแพร่ทางวารสาร หรือทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมีรายละเอียดของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขขยะมูลฝอยและการกำจัดมูลฝอย เช่นเอกสารที่เผยแพร่โดยกรมอนามัย จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเผยแพร่ทางวารสารพลาสติก เป็นต้น อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ จากการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารที่

เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะพลาสติกทางหนังสือพิมพ์และวารสาร/นิตยสาร เพียงร้อยละ 23.8 และ 14.5 เท่านั้น อีกทั้งการที่จะทำให้ประชาชนมีการรับรู้รายละเอียดเรื่องการจัดการขยะพลาสติกที่ถูกต้อง ก็ต้องอาศัยแหล่งที่มาของสื่อและเนื้อหาหรือรายละเอียดที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ประชาชนมีการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกในแต่ละด้านแตกต่างกัน

และเมื่อพิจารณาเนื้อหาของการรับรู้ในด้านปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติกพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.0 มีความรู้ในเรื่องปัญหาและผลกระทบของขยะพลาสติก โดยมีความรู้ในเรื่องปริมาณขยะพลาสติกที่มีเพิ่มมากขึ้นและพื้นที่กำจัดขยะมีน้อยลง รวมทั้งพลาสติกและโฟมเป็นขยะที่เน่าหรือย่อยสลายได้ช้ามาก ขยะพลาสติกก่อให้เกิดมลพิษทางสายตา แลดูสกปรกและขยะพลาสติกเข้าไปอุดตันท่อระบายน้ำและทางน้ำไหลส่งผลให้เกิดน้ำท่วมได้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.6 มีความรู้เรื่องการเผาขยะพลาสติก โฟม และพีวีซี (PVC) ที่ทำให้เกิดสารมีพิษและก่อมะเร็งกับมนุษย์ และส่งผลทำให้โลกร้อนขึ้นทุกปี และเกิดฝนกรดได้ โดยทั้งนี้ การที่ประชาชนมีความรู้เรื่องการกำจัดขยะโดยการเผาน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ ซึ่งเป็นไปได้ที่ประชาชนอาจไม่ทราบว่าการเผาขยะพลาสติกมีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและโดยเฉพาะผลเสียต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง หรืออาจเนื่องมาจากประชาชนอาจได้รับข้อมูลหรือความรู้ไม่ครบถ้วน หรืออาจเกิดจากการกำหนดสถานที่และระบบกำจัดขยะอย่างถูกต้องไม่ได้ถูกนำมาปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่แรกเริ่ม การกำจัดขยะชุมชนโดยส่วนใหญ่จึงเป็นการเทกองกลางแจ้งหรือเผากลางแจ้ง (กาญจนศักดิ์ ผลบุญ, 2543 อ้างในฉัตรสุต นนทวิ, 2544) และจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีการกำจัดขยะโดยการเผาถึงร้อยละ 77.7 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฉัตรสุต นนทวิ ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้ในการดูแลอนามัยสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (2544:45) พบว่าร้อยละ 73.0 ยังมีการเผาขยะอยู่ เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน โดยเฉพาะคำถามที่ถามว่า “การเผาขยะพลาสติกสามารถเผาได้โดยไม่ส่งผลอันตรายใดๆเลย” โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักมากที่สุดร้อยละ 18.2 และมีความตระหนักน้อยที่สุดร้อยละ 40.1 ซึ่งอาจเป็นเหตุทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่าการเผาพลาสติกและโฟม ไม่ได้ทำให้เกิดมลพิษต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และไม่ทราบว่าการเผามีสารพิษที่มีชื่อว่าไดออกซิน ซึ่งเป็นสารพิษที่ก่อมะเร็ง อีกทั้งระยะเวลาที่สารพิษจะก่อพิษกับร่างกายซึ่งต้องใช้เวลานานต่อการเกิดโรค จึงทำให้ไม่เห็นผลเสียในทันทีทันใดจึงไม่เกิดความตระหนักในเรื่องนี้เท่าที่ควร ส่วนความคิดเห็นต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน พบว่ามีความคิดเห็นด้านปัญหาและผลกระทบ โดยเห็นด้วยมากที่สุดคนหนึ่งในประเด็นที่เห็นว่าคนที่ทิ้งขยะรีไซเคิลหรือทิ้งขยะในที่สาธารณะเป็นคนมักง่ายไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และรู้สึกไม่ชอบใจหากพบเห็นผู้ที่ทิ้งขยะพลาสติก รีไซเคิลตามบริเวณบ้าน ข้างถนน หรือในที่สาธารณะ ร้อยละ 94.4 และ 92.0 รองลงมาได้แก่รู้สึกรำคาญและเหม็นเมื่อมีคนเผา

ขยะพลาสติก และปัญหาขยะพลาสติก ในเขตหมู่บ้านเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ร้อยละ 89.5 และ 81.7 ตามลำดับ ส่วนคำถามที่ถามว่าขยะพลาสติก “ไม่ใช่” เป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม “ไม่เห็นด้วย” ร้อยละ 72.8 และ “เห็นด้วย” ร้อยละ 11.5

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของการรับรู้ในด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก พบว่าโดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องจำนวนขยะพลาสติกมีเพิ่มมากขึ้น และพื้นที่กำจัดขยะมีน้อยลง พลาสติกและโฟมเป็นขยะที่เน่าหรือย่อยสลายได้ช้ามาก ในเรื่องขยะพลาสติกก่อให้เกิดมลพิษทางสายตา แลดูสกปรกและขยะพลาสติกเข้าไปอุดตันท่อระบายน้ำ และทางน้ำไหลส่งผลให้เกิดน้ำท่วมได้ ส่วนความรู้เรื่องการเผาขยะพลาสติก โฟม และพีวีซี (PVC) ทำให้เกิดสารมีพิษที่ก่อมะเร็งกับมนุษย์ และส่งผลทำให้โลกร้อนขึ้นทุกปี และเกิดฝนกรดได้ โดยตอบถูกร้อยละ 87.6 และตอบไม่ทราบร้อยละ 10.2 และเหตุที่ประชาชนยังขาดความรู้ในเรื่องนี้อาจเนื่องจากสื่อที่ประชาชนได้รับเนื้อหาหรือรายละเอียดอาจไม่ครบถ้วน และไม่ครอบคลุมในประเด็นดังกล่าว ส่วนด้านความตระหนักเกี่ยวกับด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกของประชาชน พบว่ามีความตระหนักในระดับมากที่สุด เพียงร้อยละ 47.8 – 63.6 โดยมีความตระหนักต่อการผลิตสินค้าที่มีกระดาษหรือพลาสติกหุ้มหลายชั้นและการซื้อสินค้าโดยห่อแยกหรือใส่ถุงพลาสติกหลายถุงทำให้มีขยะปริมาณมาก และควรหันมาใช้พลาสติกที่ย่อยสลายได้โดยจะต้องช่วยโลกของเรา ด้วยการลด-เลิกการใช้โฟมและพลาสติกในการใช้งานที่ไม่จำเป็น ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำวัสดุใช้แล้วมาเวียนใช้มากขึ้น เช่น ขวดกระป๋องโลหะ อะลูมิเนียม กระดาษ พลาสติก และตระหนักว่าการจัดการกับปัญหาขยะพลาสติกที่ได้ผลดีคือการลด หรือลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย โดยเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ และความคิดเห็นด้านการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติก โดยตอบเห็นด้วยมากที่สุด คือ ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกครัวเรือนมีการลดปริมาณขยะพลาสติก การแยกขยะ และมีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ร้อยละ 89.8 รองลงมาได้แก่ประชาชนคิดว่าผู้นำชุมชน / อบต. มีบทบาทสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยหรือขยะพลาสติกในชุมชน ร้อยละ 76.2 และควรมีมาตรการเพิ่มภาษีบรรจุกฎหมายประเภทพลาสติกให้มากขึ้น ร้อยละ 51.6 ส่วนข้อคำถามที่ถามว่าหน่วยงานท้องถิ่น เช่น สุขาภิบาล เทศบาล อบต. มีหน้าที่จัดเก็บขยะและนำไปกำจัด โดยไม่จำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยประชาชนเห็นด้วย ร้อยละ 43.8 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 41.9 และจากการรายงานของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2547) รายงานว่าสถานการณ์การลดและใช้ประโยชน์จากขยะ โดยทั่วไปแล้วสาเหตุที่ทำให้การดำเนินการลดและใช้ประโยชน์ของเสียในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการ

รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนหรือผู้บริโภคไม่เพียงพอและต่อเนื่อง ไม่มีการเก็บรวบรวม ขยะรีไซเคิลอย่างจริงจัง และไม่มีสถานที่คัดแยกและแปรรูปวัสดุเหลือใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม อีกทั้งขาดความต่อเนื่องและขาดการประสานงาน ในการดำเนินงานขององค์กรทั้งภาครัฐและ เอกชน เนื่องจากขาดองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องนี้โดยตรงทั้งส่วนกลางและส่วน ท้องถิ่น ซึ่งจากการรายงานการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชน มีความตระหนักในการจัดการขยะพลาสติกไม่เท่าที่ควร แต่ประชาชนมีความคิดเห็นสอดคล้อง ในเรื่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกครัวเรือนมีการลดปริมาณขยะพลาสติก การแยกขยะ และ มีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และประชาชนมีความเห็นว่าผู้นำชุมชน / อบต. มีบทบาทสำคัญ ในการจัดการขยะมูลฝอยหรือขยะพลาสติกในชุมชน ถึงร้อยละ 76.2 ทั้งนี้ควรมีการกำหนด นโยบายมอบหมายให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการขยะ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนซึ่งจะทำให้สามารถเข้าไปดำเนินงานร่วมกับประชาชน อย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง และทำให้ประชาชนสามารถดำเนินการป้องกันและควบคุมการ เพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกได้อย่างเป็นรูปธรรมและทำให้ขยะพลาสติกมีปริมาณลดลง และเกิดผล กระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของการรับรู้ในด้านการกำจัดขยะพลาสติก พบว่ากลุ่มตัวอย่างมี ความรู้เรื่องวิธีการจัดการขยะที่ดีที่สุดของครัวเรือนคือการคัดแยกขยะแต่ละชนิดก่อนทิ้ง ถึงร้อยละ 96.9 ส่วนความรู้เรื่องการนำพลาสติกที่ใช้แล้วนำมาใช้ซ้ำ(รีไซเคิล) และนำไปแปรรูปใหม่(รีไซเคิล) เป็นวิธีการกำจัดขยะพลาสติกที่เหมาะสมที่สุด โดยตอบถูกร้อยละ 70.4 ตอบ“ไม่ใช่” ร้อยละ 10.8 และตอบ“ไม่ทราบ”ถึงร้อยละ 18.8 ส่วนเรื่องการนำถุงพลาสติกหรือขวดพลาสติกสามารถ รวบรวมเก็บไว้ขายได้ โดยตอบว่า “ใช่” มีเพียงร้อยละ 6.2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนยังอาจไม่ เข้าใจว่าขยะพลาสติกชนิดไหนสามารถนำไปรีไซเคิลได้และขยะบางชนิดสามารถนำไปรีไซเคิลได้ แต่ไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ทำให้เกิดการปนเปื้อนไม่สามารถแยกวัสดุกลับมาใช้ใหม่ได้ และ จากการรายงานของกรมควบคุมมลพิษ (2547) รายงานว่าประชาชนยังให้ความร่วมมือน้อยและยัง ไม่เข้าใจในความแตกต่างของสินค้าที่แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งยังไม่ เป็นระบบ ส่วนที่ถามว่าเราสามารถกำจัดขยะพลาสติกโดยวิธีการนำไปทำปุ๋ยหมักได้และการ กำจัดขยะพลาสติกโดยวิธีฝังกลบเป็นวิธีที่ง่ายและไม่เปลืองพื้นที่ โดยประชาชนตอบว่า “ไม่ใช่” ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกเพียงร้อยละ 73.1 และ 52.2 และว่าตอบ “ใช่” ซึ่งเป็นคำตอบที่ผิดถึงร้อยละ 15.4 และ 36.7 และตอบว่า “ไม่ทราบ” ร้อยละ 11.4 และ 11.1 ตามลำดับ ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธี กำจัดมูลฝอยที่ใช้กันอยู่แล้วเป็นส่วนมาก ประมาณร้อยละ 80 เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด แต่ ข้อเสียของการกำจัดมูลฝอยวิธีนี้ ต้องใช้ที่ดินเป็นจำนวนมาก พื้นที่ที่ถมมักเกิดปัญหาเรื่องการยุบตัว

ซึ่งการกำจัดขยะโดยวิธีนี้ก็เป็นทางเลือกทางหนึ่งแก่ประชาชนแต่ต้องคำนึงถึงผลดี ผลเสีย ดังกล่าวด้วย ส่วนด้านความตระหนักเกี่ยวกับด้านการกำจัดขยะพลาสติกของ พบว่าประชาชนมีความตระหนักในด้านการคัดแยกขยะก่อนกำจัดโดยควรมีถังขยะประจำบ้านพร้อมทั้งแยกถังตามประเภทหรือชนิดของขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง หรือขยะเพื่อการรีไซเคิลที่เป็นแก้ว พลาสติก และโลหะ และตระหนักว่าขยะพลาสติกในบ้านเรือนส่วนใหญ่ เป็นขยะที่สามารถแยกจากขยะอื่นๆได้ โดยประชาชนที่มีความตระหนักมากที่สุด ร้อยละ 75.9 และ 47.5 ตามลำดับ ส่วนคำถามเชิงลบที่ถามว่าขยะพลาสติกสามารถเผาได้โดยไม่ส่งผลอันตรายใดๆเลย โดยประชาชนที่มีความตระหนัก “น้อยที่สุด” ร้อยละ 40.1 และมีความตระหนัก “มากที่สุด” ร้อยละ 18.2 และความคิดเห็นต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน ส่วนความคิดเห็นด้านการกำจัดขยะพลาสติก โดยประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ การลดการใช้พลาสติกและการกำจัดขยะพลาสติกควรเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องช่วยกัน ร้อยละ 97.5 และประชาชนยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาขยะพลาสติกในครัวเรือนและในชุมชนของตนเอง ร้อยละ 97.2 ซึ่งจะเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะร่วมดำเนินการจัดการขยะพลาสติกในครัวเรือนและชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำให้กับประชาชนในพื้นที่มีการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกอย่างเป็นทางการเป็นส่วนประเดิมที่ถามว่าการคัดแยกขยะพลาสติกออกจากขยะอื่นๆ เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลา ไม่มีประโยชน์ ประชาชนไม่เห็นด้วย ร้อยละ 68.4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนยังมองไม่เห็นประโยชน์ของการคัดแยกขยะและอาจไม่ทราบว่าเมื่อแยกแล้วจะเอาขยะชนิดต่างๆไปทำอะไรต่อไป และในปัจจุบันหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่กำลังจะดำเนินกิจกรรมนำร่องในพื้นที่ 2 หมู่บ้าน ซึ่งจะดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะ การนำขยะไปทำปุ๋ยหมักและแยกขยะที่สามารถนำไปขายได้ โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณให้ทั้ง 2 หมู่บ้านเพื่อรับซื้อขยะจากประชาชน แต่ยังอยู่ในระหว่างเตรียมงาน แต่ประชาชนยังไม่ได้ลงมือทำ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะในพื้นที่อื่นที่ยังไม่มีทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนยังเกิดความคิดเห็นว่าการคัดแยกขยะมีประโยชน์กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างไร และเมื่อคัดแยกแล้วจะนำขยะเหล่านั้นไปทำอะไร

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ประชาชนยังขาดความรู้และความตระหนัก ในเรื่องปัญหา และผลกระทบจากการเผาขยะพลาสติกและโฟม และเรื่องการป้องกันและควบคุมการเพิ่มของขยะพลาสติก เช่นประชาชนไม่ทราบว่าขยะพลาสติกประเภทใดบ้างที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ และประชาชนร้อยละ 15.4 ยังเข้าใจผิด คิดว่าขยะพลาสติกสามารถนำไปทำปุ๋ยหมักได้ และคิดว่าวิธีการฝังกลบขยะพลาสติกเป็นวิธีที่ง่ายและไม่เปลืองพื้นที่ ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือสถานีอนามัย ควรหาวิธีการที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้เรื่องขยะพลาสติก และการจัดการขยะพลาสติกของครัวเรือนและชุมชน ควรให้ความรู้แก่ประชาชนให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านปัญหาและผลกระทบ ด้านป้องกันและควบคุมการเพิ่มของขยะพลาสติกและการกำจัดขยะพลาสติกที่ถูกวิธีและถูกหลักสุขาภิบาล ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากพลาสติก การนำผลิตภัณฑ์พลาสติกมาเวียนใช้ประโยชน์ใหม่ (Reuse) หรือคัดเลือกขยะพลาสติกที่สามารถนำไปขายเพื่อแปรรูปใหม่ (Recycle) เพื่อเป็นทางเลือกในการกำจัดขยะพลาสติก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในอนาคต

2. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกครัวเรือนมีการลดปริมาณขยะพลาสติก การคัดแยกขยะ และการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และมีความคิดเห็นว่าการกำจัดขยะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องช่วยกัน และมีความคิดเห็นว่ามีผู้นำชุมชนหรือ อบต. มีบทบาทสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยหรือขยะพลาสติกในชุมชน ร้อยละ 76.2 และมีผู้ไม่เห็นด้วยกับการที่หน่วยงานท้องถิ่น เช่น เทศบาล หรือ อบต. ทำหน้าที่จัดเก็บขยะและนำไปกำจัดโดยไม่จำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินงานด้านการจัดการขยะพลาสติก ร่วมกับหน่วยงานในระดับท้องถิ่น เช่น อบต./เทศบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งหน่วยงานนั้นๆ จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และทำให้งิจกรรมที่ดำเนินงานเกิดความยั่งยืนตลอดไป

3. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการศึกษา การได้รับข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และจากหนังสือพิมพ์ มีผลต่อการรับรู้ต่อการจัดการขยะพลาสติกของประชาชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะพลาสติกที่ละเอียดครบถ้วน ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและให้

ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ โดยอาจผ่านทางสื่อบุคคล หอกระจายข่าว เวที
ประชาคมของหมู่บ้านหรือเอกสารต่างๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการขยะของชุมชน โดยมีการให้
ความรู้และให้มีการฝึกปฏิบัติแก่ประชาชนในเรื่องการจัดการขยะ โดยเฉพาะในเรื่องการคัดแยกขยะ
พลาสติก การนำขยะแต่ละชนิดไปใช้ประโยชน์ใหม่ตามคุณสมบัติหรือประเภทของขยะ และให้มี
การกำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
2. ศึกษาถึงรูปแบบหรือกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน
ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนากระบวนการความร่วมมือขององค์กรต่างๆในการจัดการขยะพลาสติก
ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
3. ศึกษาปัจจัยสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในชุมชน เช่นการมีผู้นำ
ชุมชนที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ที่มีสนับสนุนให้เกิดการ
ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน